

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ในสังคมไทย

The Study of Factors Affecting Acceptance and Use of Social Network of People in Thailand

ธัญมาศ ทองมูลเล็ก¹ และ ปรีชา วิจิตรธรรมรส²
Tunyamas Thongmulek and Preecha Vichitthamaros

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ในสังคมไทยและเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ในสังคมไทย ด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยทำการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิที่เก็บด้วยแบบสอบถามจากโครงการสำรวจการมีเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2558 ที่ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Stratified Two - Stage Sampling แล้วคัดเลือกเฉพาะบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยและมีการให้ข้อมูลว่า มีการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อกิจกรรมการใช้งาน Social Network (Facebook, Twitter, Hi5, Google Plus) ได้ขนาดตัวอย่างทั้งสิ้น 38,018 คน และใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive statistics) และการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกแบบสองกลุ่ม (Binary logistics regression) ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ในสังคมไทยมีการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ คิดเป็นร้อยละ 92.1 โดยปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ในสังคมไทยอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ปัจจัยด้านประชากร ประกอบด้วย อายุ สถานภาพสมรส

ระดับการศึกษา ภาค ปัจจัยด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ประกอบด้วย การเคยใช้คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ การเคยใช้ Tablet การเคยใช้บริการประเภท data internet ผ่านโทรศัพท์มือถือ และปัจจัยด้านพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

ประกอบด้วย ความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ต ระยะเวลาการใช้อินเทอร์เน็ตต่อวัน ช่วงเวลา ที่ใช้อินเทอร์เน็ต การใช้อินเทอร์เน็ตที่บ้าน/ที่พักอาศัย การใช้อินเทอร์เน็ตตามสถานที่ต่าง ๆ ผ่านโทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์พกพา เช่น Notebook Tablet การใช้คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ เข้าถึงอินเทอร์เน็ต และการใช้โทรศัพท์มือถือแบบ Smartphone เข้าถึงอินเทอร์เน็ต ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่ทำให้เราได้เรียนรู้และเข้าใจพฤติกรรมของบุคคลในระดับต่าง ๆ ในการที่จะพัฒนาและนำพาสังคมเข้าสู่ยุคดิจิทัลที่มีการสื่อสารไร้พรมแดน และเพื่อตอบรับนโยบาย Thailand 4.0 โดยเริ่มจากการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่กำลังได้รับความนิยมจากทุกเพศวัยของสังคมในปัจจุบันด้วย

คำสำคัญ: สังคมออนไลน์ / เครือข่ายสังคมออนไลน์ / การยอมรับและการใช้เทคโนโลยี

Abstract

The purposes of this research were to study the characteristics of acceptance and use of social networking sites and to study the factors affecting use of Social Network of People in Thailand. The research was based on the quantitative approach with the support of secondary data from the 2015 national survey of the use of information and communication technology in Thailand. A sample of 38,018 people aged 15 years and over was selected with stratified two-stage random sampling. The data were analyzed by using

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิเคราะห์ธุรกิจและการวิจัย คณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำคณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

descriptive statistics and binary logistic regression. The results showed that acceptance and use of Social Network of People in Thai people was 92.1 percent. According to the logistic regression analysis with statistically significance difference at 0.05 level. It was found that age, marital status, computer usage, tablet usage, mobile phone data usage, frequency of internet usage, duration of daily internet usage, internet use time, home internet usage, mobile devices internet connection, PC internet connection and SmartPhone internet connection had a significant effect on of acceptance and use of Social Network of People. All these factors can lead to more learning and understanding for each level of personal behaviors, is the way to develop digital society and to support Thailand 4.0 model by starting with social networking that is currently popular.

Keywords : Online Community / Social Network / Acceptance and Use of Technology

บทนำ

การพัฒนาของเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบอินเทอร์เน็ต ทำให้โลกก้าวเข้าสู่ยุคการสื่อสารที่ไร้พรมแดน อินเทอร์เน็ตเข้ามาอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์มากขึ้น จากการทำงานของเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงเครือข่ายคอมพิวเตอร์ทั่วโลกเข้าด้วยกัน ประกอบกับการพัฒนาเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตจากเว็บ 0.1 ที่เป็นเว็บเชิงเนื้อหาที่มีการนำเสนอข้อมูลทางเดียว (One - way Communication) มาสู่ยุคเว็บ 2.0 ที่เป็นเว็บเชิงสังคมที่มีรูปแบบการสื่อสารแบบสองทาง (Two - way Communication) ที่เน้นให้ผู้ใช้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ลงบนเว็บไซต์ สามารถสร้างความสัมพันธ์ (Relationship) ระหว่างกัน การสร้างข้อมูลหรือเนื้อหาเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งระดับปัจเจกบุคคลและระดับกลุ่ม จนทำให้เกิดนวัตกรรมทางการสื่อสารรูปแบบใหม่ทางสังคม ที่เรียกว่า สังคมออนไลน์ (Online Community) หรือสังคมเสมือน (Virtual Community) หรือเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) ซึ่งเป็นรูปแบบเครือข่ายทางสังคมที่บุคคลใช้ติดต่อสื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีการสร้างเครือข่ายชุมชนเสมือนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ สังคมประเภทนี้ช่วยให้ผู้คนทำความรู้จักกันและแบ่งปันประสบการณ์ร่วมกัน ตลอดจนเชื่อมโยงกันในทุกทิศทางใดทิศทางหนึ่งที่ย้ายตัวผ่านการติดต่อสื่อสารกันอย่างเป็นเครือข่าย

(Network) เช่น เว็บไซต์ Hi5 Facebook Myspace YouTube Twitter เป็นต้น

ในปัจจุบันผู้คนส่วนใหญ่ใช้ชีวิตอยู่กับสังคมออนไลน์เพิ่มมากขึ้น ด้วยโครงสร้างทางสังคมที่มีการพึ่งพาเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตอย่างแพร่หลาย ประกอบกับมีการพัฒนาเทคโนโลยีการรับส่งข้อมูลผ่านบรอดแบนด์ (Broadband) หรืออินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (Hi-Speed Internet) ที่เป็นปัจจัยผลักดันให้ความต้องการใช้งานอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้น โดยจะเห็นได้จาก ผลการสำรวจโครงการการมีใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือนของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2558) พบว่า ข้อมูลการใช้อินเทอร์เน็ตจำแนกตามกลุ่มอายุต่าง ๆ ในช่วง ปี 2554 - 2558 ของประชากรในทุกกลุ่มอายุ มีการใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะกลุ่มอายุ 15 - 24 ปี เป็นกลุ่มคนที่มีการใช้งานสูงที่สุดในทุก ๆ ปี และพบว่า กิจกรรมส่วนใหญ่ที่ใช้อินเทอร์เน็ต คือ Social Network (Facebook, Twitter, GooglePlus, LINE, Instagram) ร้อยละ 88.6 แสดงให้เห็นว่า แนวโน้มการบริโภคสื่ออินเทอร์เน็ตโดยเฉพาะโลกของเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) ได้รับความนิยมอย่างมากในสังคมไทย ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากการพัฒนาทางเทคโนโลยีไร้สายประกอบกับในสังคมมีกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีความรู้ความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีต่าง ๆ เนื่องจากคนกลุ่มนี้เติบโตมาในยุคที่มีเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตเข้ามาเกี่ยวข้องจึงสามารถเทคโนโลยีดังกล่าวมาประยุกต์ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะ กลุ่มคนเจนเอเรชั่นวาย (Gen-Y) และเจนเอเรชั่นแซด (Gen-Z) ที่ปัจจุบันอยู่ในช่วงวัยเรียนและวัยทำงาน นอกจากนี้มีกลุ่มคนใหม่คือ กลุ่ม Gen-C ซึ่งเป็นคนกลุ่ม Baby Boomer และ Gen-X ที่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตัวตนเองมาสนใจเทคโนโลยีมากขึ้นจากที่ไม่ได้มีความรู้เรื่องเทคโนโลยีจนถึงขั้นเสพติดการเชื่อมต่อ โดยมีการใช้งานเพื่อการติดต่อสื่อสารระหว่างกันเพิ่มขึ้น (ทิมเศรษฐกิจ, 2558)

เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการสื่อสารจากยุคการสื่อสารแบบดั้งเดิมที่พบปะพูดคุยแบบเห็นหน้ากัน ไปสู่การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในยุคดิจิทัลแห่งโลกเสมือนจริง (Virtual World) ก่อให้เกิดยุคแห่งการสื่อสารไร้พรมแดน แต่ในขณะเดียวกันภัยคุกคามที่แฝงมากับการสื่อสารนี้มีให้เห็นอยู่เสมอในสังคมปัจจุบัน ที่ส่งผลทั้งต่อบุคคลและสังคม เช่น การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในชีวิตจริงที่ถูกลดระดับลง ขาดอาชญากรรมและความรุนแรงในครอบครัว ปัญหาของเด็กและวัยรุ่น เป็นช่องทางที่สามารถวิพากษ์วิจารณ์กระแสสังคมในเรื่องเชิงลบและอาจทำให้เกิดกรณีพิพาทบานปลายจนนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างกัน เป็นต้น

จากสถานการณ์และปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ในสังคมไทย เพื่อให้ทราบถึงแนวคิดพฤติกรรม และสถานการณ์การใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ของคนไทยในฐานะผู้บริโภคเทคโนโลยีเครือข่ายสังคมออนไลน์ และเพื่อนำไปสู่การสนับสนุนการใช้งานในอนาคต ตลอดจนการนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งภาครัฐภาคเอกชน ตลอดจนภาคการศึกษา รวมถึงเพื่อให้เห็นทิศทางการบริหารจัดการเพื่อป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวด้วย

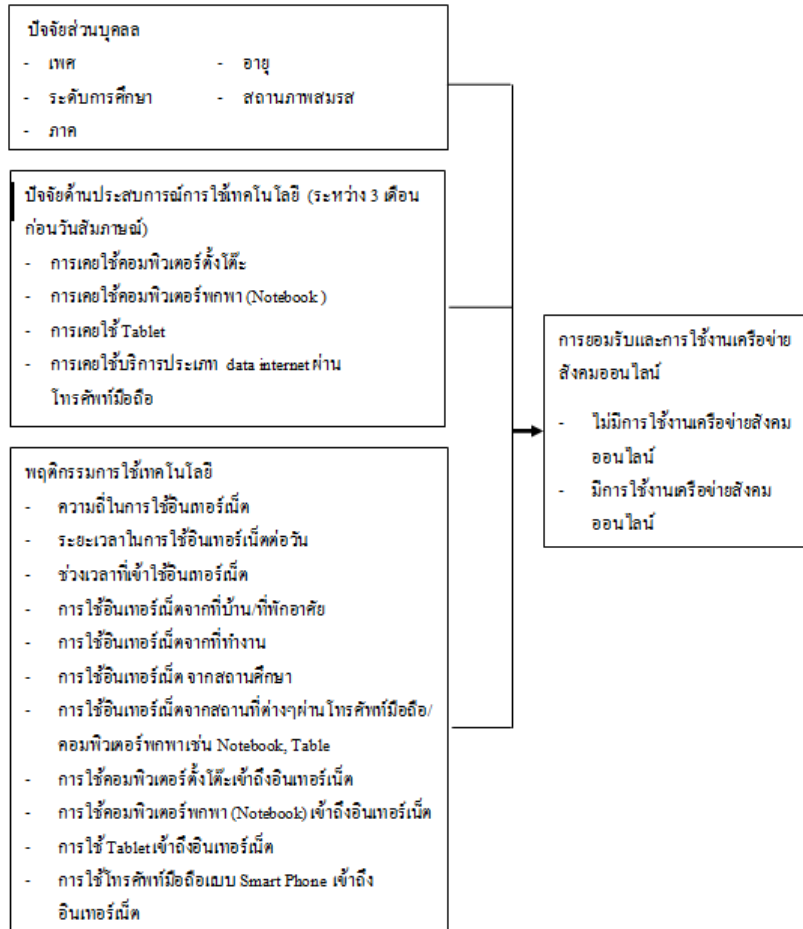
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาลักษณะการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ในสังคมไทย
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ในสังคมไทย

การทบทวนและเอกสารและงานวิจัย

การศึกษาค้นคว้าได้ใช้แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการยอมรับเทคโนโลยี ทั้งปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับเทคโนโลยี (พรรณทิพา: 2549, สิงหะ ฉวีสุข และสุนันทา วจตุรภัทร : 2555, นภัสกร กรวยสวัสดิ์ : 2553 กันทพล บันทดทอง : 2557, อรุณรัตน์ ศรีชูศิลป์ : 2554, บุษรา ประกอบธรรม : 2554, และ Venkatesh et al : 2003) ที่สรุปได้เป็น 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ยอมรับ (Receiver Variables) ปัจจัยด้านระบบสังคม (Social System Variables) ปัจจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของเทคโนโลยีในสายตาของผู้ที่จะใช้เทคโนโลยี (Perceived Characteristics of Technologies) และปัจจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมในการติดต่อสื่อสารของบุคคล (Behavioral Communication) การยอมรับการใช้เทคโนโลยีของบุคคลในภาคธุรกิจ จะใช้ความตั้งใจแสดงพฤติกรรมและ/หรือพฤติกรรมการใช้เป็นประเด็นหลักในการพิจารณา

โดยพฤติกรรมการใช้ได้รับแรงขับเคลื่อนจากความตั้งใจแสดงพฤติกรรม ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจแสดงพฤติกรรม ประกอบด้วยปัจจัยหลัก 3 ประการ ได้แก่ ความคาดหวังในประสิทธิภาพ (Performance Expectancy) ความคาดหวังในความพยายาม (Effort Expectancy) และอิทธิพลของสังคม (Social Influence) รวมถึงสภาพสิ่งแวดล้อมความสะดวกในการใช้งานที่มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อพฤติกรรมการใช้งาน นอกจากนี้ยังมีตัวแปรเสริม ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์และความสมัครใจในการใช้งานทำหน้าที่เชื่อมโยงปัจจัยต่าง ๆ จนนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมตามแนวคิดทฤษฎีการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีส่วนบริบทการใช้งานเทคโนโลยีของผู้ใช้งานโดยเน้นผู้บริโภคจะเพิ่มปัจจัยหลัก 3 ประการ ได้แก่ แรงจูงใจด้านบันเทิง (Hedonic motivation) มูลค่าราคา (Price value) และความเคยชิน (Habit) ตลอดจนงานวิจัยต่าง ๆ ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ ทั้งการศึกษาผู้สูงอายุที่มีพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์แตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์แตกต่างกัน การเปรียบเทียบพฤติกรรมของนักศึกษาเกี่ยวกับการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร พบว่า เพศ การมีคอมพิวเตอร์ส่วนตัว คะแนนเฉลี่ย และรายได้ ผู้ปกครองที่แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารไม่แตกต่างกัน ส่วนที่ตั้งสถาบันการศึกษาและระดับชั้นปีที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารแตกต่างกัน การศึกษาการยอมรับเครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษา กรณีศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ความง่ายในการใช้งาน การรับรู้ประโยชน์และอิทธิพลของสังคม มีอิทธิพลต่อทัศนคติที่มีต่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ และทัศนคติที่มีต่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยและมีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต โดยใช้ตัวอย่างจากการสำรวจที่มีการให้ข้อมูลในข้อถามตอนที่ 5 ที่สอบถามเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ต ข้อถามที่ 13 คือ ... (ชื่อ)...ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อกิจกรรมการใช้งาน Social Network (Facebook, Twitter, GooglePlus, LINE, Instagram) ในแบบสำรวจการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2558 จำนวน 38,018 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษานี้ใช้แบบสอบถามของการสำรวจการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2558 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งมีทั้งหมด 7 ส่วน โดยการศึกษาครั้งนี้ได้คัดเลือกเฉพาะข้อถามที่เกี่ยวข้องและครอบคลุมตัวแปรตามกรอบ

แนวคิดของการวิจัย ซึ่งมาจากส่วนต่างๆ โดยข้อคำถามประกอบด้วย แบ่งเป็น 5 ส่วน ได้แก่

- ส่วนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของสมาชิกในครัวเรือน
- ส่วนที่ 2 การศึกษา
- ส่วนที่ 4 การใช้คอมพิวเตอร์
- ส่วนที่ 5 การใช้อินเทอร์เน็ต
- ส่วนที่ 6 การมีโทรศัพท์มือถือ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากโครงการสำรวจการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2558 ที่ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยคัดเลือกข้อมูลของบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยและการให้ข้อมูลในข้อถามตอนที่ 5 ที่สอบถามเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ต ข้อถามที่ 13 คือ ... (ชื่อ)...ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อกิจกรรมการใช้งาน Social Network (Facebook, Twitter, Google Plus, LINE, Instagram) ข้อถามส่วนที่เกี่ยวข้องกับการมีและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของบุคคลที่อยู่ในครัวเรือนซึ่งประกอบด้วย ข้อถามเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์

การใช้โทรศัพท์มือถือและการใช้อินเทอร์เน็ต และเลือกข้อถามเกี่ยวกับการใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อกิจกรรมเครือข่ายสังคมออนไลน์หรือ Social Network มาใช้เป็นตัวแปรตามในการศึกษานี้ ดังนั้นตัวแปรอิสระที่นำมาใช้ศึกษาปัจจัยด้านพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์จึงเป็นไปในลักษณะของการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ตามลักษณะของตัวแปรตามที่กล่าวไว้ในเบื้องต้น

การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาคั้งนี้ประกอบด้วย 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 สถิติพรรณนา(Descriptive statistics) ได้แก่ ตารางแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละเพื่ออธิบายคุณลักษณะของปัจจัยต่างๆที่นำมาใช้ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในสังคมไทย ประกอบด้วย ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการใช้เทคโนโลยีและปัจจัยด้านพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยี

ส่วนที่ 2 สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกแบบ 2 กลุ่ม (Binary logistics regression) เพื่อค้นหาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในสังคมไทย

ผลการวิจัย

ในการศึกษาคั้งนี้ได้นำเสนอผลการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ ศึกษาลักษณะการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ในสังคมไทยและศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ในสังคมไทย โดยลักษณะการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ในสังคมไทย พบว่าตัวอย่างมีการยอมรับและการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์สูงถึงร้อยละ 92.1 โดยเป็นเพศหญิงมีสัดส่วนการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์สูงกว่าเพศชาย โดยเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 53.5 และเพศชายร้อยละ 46.5 โดยทั่วไปมีอายุระหว่าง 17 - 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.1 ตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพโสดคิดเป็นร้อยละ 50.9 มีการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญา

ตรีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 38.7 และตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในภาคกลาง โดยคิดเป็นร้อยละ 31.4

ลักษณะปัจจัยด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยี คือ เคยมีการใช้งานคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ คิดเป็นร้อยละ 86.2 เคยมีการใช้คอมพิวเตอร์พกพา ร้อยละ 53.8 และเคยใช้บริการประเภท data internet ผ่านโทรศัพท์มือถือ คิดเป็น ร้อยละ 66.8 แต่ในการใช้งาน Tablet ตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยมีการใช้งาน Tablet โดยคิดเป็นร้อยละ 68.2 และเคยมีการใช้งานเพียง ร้อยละ 31.8 เท่านั้น

ลักษณะปัจจัยของพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยี ตัวอย่างส่วนใหญ่มีความถี่ในการใช้งานอินเทอร์เน็ต คือ มีการใช้งานทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 80.1 และมีระยะเวลาการใช้งานอินเทอร์เน็ตต่อวันมากกว่า 1 ชม. - 2 ชม. คิดเป็นร้อยละ 30.9 ตัวอย่างส่วนใหญ่มีการใช้อินเทอร์เน็ตในช่วงเวลา 08.00 - 11.59 น. คิดเป็นร้อยละ 30.6 ในส่วนของสถานที่ใช้งาน ตัวอย่างส่วนใหญ่มีการใช้อินเทอร์เน็ตที่บ้านหรือที่พักอาศัย คิดเป็นร้อยละ 76.4 ใช้ อินเทอร์เน็ตตามสถานที่ต่าง ๆ ผ่านโทรศัพท์มือถือ/คอมพิวเตอร์พกพา เช่น Notebook Tablet ร้อยละ 86.3 แต่ส่วนใหญ่ไม่มีการใช้งานอินเทอร์เน็ตที่ทำงานและสถานที่ศึกษา คิดเป็นร้อยละ 54.3 และ 68.4 ตามลำดับ สำหรับด้านช่องทางการใช้อินเทอร์เน็ต พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีการใช้คอมพิวเตอร์ในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 81.5 และมีการใช้โทรศัพท์มือถือแบบ SmartPhone เข้าถึงอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 88.1 และพบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีการใช้งานคอมพิวเตอร์พกพา Notebook และ Tablet ในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต โดยคิดเป็นร้อยละ 50.9 และร้อยละ 71.7 ตามลำดับ

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ในสังคมไทย โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกแบบสองกลุ่ม (Binary logistics regression) เพื่อทำนายโอกาสในการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ในสังคมไทย โดยตัวแปรตามประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ 0 = ไม่มีการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ และ 1 = มีการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ ผลการศึกษา สรุปดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกของการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ในสังคมไทย

ตัวแปรที่ศึกษา	B	S.E.	Exp(B)
เพศ			
ชาย			1.000
หญิง	0.064	0.045	1.066
อายุ			
กว่า 17 ปี			1.000
17 - 35 ปี	-0.237*	0.086	0.789
36- 50 ปี	-0.592*	0.103	0.553
51 ปีขึ้นไป	-0.935*	0.109	0.393
สถานภาพสมรส			
โสด			1.000
สมรส	-0.250*	0.067	0.779
ม่าย/หย่า/แยกกันอยู่/เคยสมรสไม่ทราบสถานภาพ	-0.202	0.117	0.817
ระดับการศึกษา			
ไม่ได้เรียน			1.000
ระดับประถมศึกษาและต่ำกว่าก่อนประถมศึกษา	1.154*	0.431	3.172
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	1.196*	0.430	3.306
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	1.290*	0.429	3.633
ระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย (อนุปริญญา)	1.283*	0.433	3.607
ตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป	1.294*	0.428	3.648
ภาค			
กรุงเทพมหานคร			1.000
ภาคกลาง	-0.535*	0.106	0.586
ภาคเหนือ	-0.316*	0.111	0.729
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-0.601*	0.108	0.548
ภาคใต้	-0.526*	0.111	0.591
การเคยใช้คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ			
ไม่เคย			1.000
เคย	0.258*	0.103	1.295
การเคยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (Notebook)			
ไม่เคย			1.000
เคย	0.055	0.081	1.056
การเคยใช้ Tablet			
ไม่เคย			1.000
เคย	0.277*	0.097	1.319
การเคยใช้บริการประเภท data internet ผ่านโทรศัพท์มือถือ			
ไม่เคย			1.000
เคย	1.252*	0.053	3.497
ความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ต			
อย่างน้อยเดือนละครั้ง			1.000
อย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง	-0.037	0.157	0.963
ใช้ทุกวัน	0.505*	0.161	1.658
ระยะเวลาการใช้อินเทอร์เน็ตต่อวัน			
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ชม.			1.000
มากกว่า 1 ชม. - 2 ชม.	0.488*	0.059	1.630
มากกว่า 2 ชม. - 3 ชม.	0.780*	0.072	2.182

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปรที่ศึกษา	B	S.E.	Exp(B)
มากกว่า 3 ชม. - 4 ชม.	0.761*	0.090	2.141
มากกว่า 4 ชม.	0.969*	0.101	2.636
ช่วงเวลาที่ใช้ใช้อินเทอร์เน็ต			
08.00 - 11.59 น.			1.000
12.00 - 15.59 น.	0.145*	0.057	1.156
16.00 - 19.59 น.	0.117	0.064	1.124
20.00 - 07.59 น.	0.364*	0.088	1.440
ใช้ทั้งวัน	0.493*	0.092	1.636
การใช้อินเทอร์เน็ตจากที่บ้าน/ที่พักอาศัย			
ไม่ใช้			1.000
ใช้	0.174*	0.056	1.190
การใช้อินเทอร์เน็ตจากที่ทำงาน			
ไม่ใช้			1.000
ใช้	-0.037	0.062	0.964
การใช้อินเทอร์เน็ตจากสถานศึกษา			
ไม่ใช้			1.000
ใช้	0.091	0.079	1.095
การใช้อินเทอร์เน็ตจากตามสถานที่ต่างๆผ่านโทรศัพท์มือถือ/ คอมพิวเตอร์พกพา เช่น Notebook, Tablet			
ไม่ใช้			1.000
ใช้	1.068*	0.059	2.909
การใช้คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะเข้าถึงอินเทอร์เน็ต			
ไม่ใช้			1.000
ใช้	-0.238*	0.095	0.788
การใช้คอมพิวเตอร์พกพา (Notebook) การเข้าถึงอินเทอร์เน็ต			
ไม่ใช้			1.000
ใช้	0.005	0.084	1.005
การใช้ Tablet การเข้าถึงอินเทอร์เน็ต			
ไม่ใช้			1.000
ใช้	-0.190	0.102	0.827
การใช้โทรศัพท์มือถือแบบ Smart Phone เข้าถึงอินเทอร์เน็ต			
ไม่ใช้			1.000
ใช้	0.734*	0.060	2.084
ค่าคงที่	-0.945*	0.481	0.389
Model Chi-Square = 5880.035, d.f. = 37, Sig.=0.000			
Pseudo R2 = 0.338			
N = 38,018			

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตัวแปรอิสระจากปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการทำนายโอกาสในการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ในสังคมไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ภาค การเคยใช้คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ การเคยใช้ Tablet การเคยใช้บริการประเภท data internet ผ่านโทรศัพท์มือถือ

ความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ต ระยะเวลาการใช้อินเทอร์เน็ตต่อวัน ช่วงเวลาที่ใช้ใช้อินเทอร์เน็ต การใช้อินเทอร์เน็ตจากที่บ้าน/ ที่พักอาศัย การใช้อินเทอร์เน็ตจากตามสถานที่ต่าง ๆ ผ่านโทรศัพท์มือถือ/คอมพิวเตอร์พกพา เช่น Notebook Tablet การใช้คอมพิวเตอร์ตั้ง

โต๊ะเข้าถึงอินเทอร์เน็ต และการใช้โทรศัพท์มือถือแบบ Smartphone เข้าถึงอินเทอร์เน็ต

เมื่อพิจารณาโอกาสในการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ในสังคมไทยจากปัจจัยด้านประชากร พบว่า ประชาชนทุกกลุ่มอายุมีโอกาสในการยอมรับการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์น้อยกว่าผู้ที่อายุต่ำกว่า 17 ปี และ มีโอกาสในการยอมรับการใช้งานลดลงเมื่อมีอายุเพิ่มขึ้น ประชาชนที่มีสถานภาพโสดและสมรสมีโอกาสในการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยที่ผู้ที่มีสถานภาพสมรส มีโอกาสในการยอมรับและใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์น้อยกว่าผู้ที่มีสถานภาพโสด ในขณะที่เดียวกันเรื่องระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษามีการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์มากกว่าผู้ที่ไม่ได้เรียน ซึ่งผู้ที่มีการศึกษาระดับตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีโอกาสในการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์มากที่สุด รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย (อนุ ปริญญา) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับประถมศึกษาและต่ำกว่าก่อนประถมศึกษา ตามลำดับ ส่วนเขตพื้นที่ที่อยู่อาศัยที่จำแนกด้วยภาค พบว่า ประชาชนที่อยู่ทั่วทุกภาคมีโอกาสในการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์น้อยกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร โดยภาคเหนือมีการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์มากที่สุดรองจากกรุงเทพมหานคร รองลงมาคือ ภาคใต้ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับ

ในส่วนของปัจจัยด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี พบว่า ประชาชนที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ เคยใช้ Tablet และเคยใช้บริการประเภท data internet ผ่านโทรศัพท์มือถือ มีโอกาสในการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์มากกว่าผู้ที่ไม่เคยงานอุปกรณ์ดังกล่าว

ขณะที่ปัจจัยด้านพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยี พบว่า ประชาชนที่มีความถี่ในการใช้งานอินเทอร์เน็ตทุกวันมีโอกาสในการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์มากกว่าผู้ที่เข้าใช้งานอย่างน้อยเดือนละครั้ง ส่วนระยะเวลาการเข้าใช้งานอินเทอร์เน็ตที่มากกว่า 1 ชม. มีโอกาสในการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์มากกว่าผู้ที่มีการใช้งานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ชม. และผู้ที่ใช้งานมากกว่า 4 ชม. มีโอกาสในการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์มากที่สุด เมื่อเทียบกับการใช้งานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ชม. รองลงมาคือการใช้งานมากกว่า 2 ชม. - 3 ชม. การใช้งานมากกว่า 3 ชม. - 4 ชม. และการใช้งานที่มากกว่า 1 ชม. - 2 ชม. ตามลำดับ ทั้งนี้ประชาชนส่วนใหญ่มีการใช้งานอินเทอร์เน็ตทั้งวันมากที่สุด รองลงมาคือ ช่วงเวลา 20.00 - 07.59 น. และช่วงเวลา 12.00 - 15.59 น. ตามลำดับ ส่วนสถานที่ที่ประชาชนมีการใช้

งานอินเทอร์เน็ต คือ การใช้งานที่บ้านหรือที่พำนักอาศัย และมีการใช้งานตามสถานที่ต่างๆ ผ่านโทรศัพท์มือถือ/คอมพิวเตอร์ เช่น Notebook Tablet ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีโอกาสในการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์มากกว่าผู้ที่ไม่ได้มีการใช้งานในสถานที่ดังกล่าว นอกจากนี้ พบว่า ประชาชนที่มีการใช้งานอินเทอร์เน็ตโดยผ่านใช้โทรศัพท์มือถือแบบ Smartphone มีโอกาสในการยอมรับและใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์มากกว่าผู้ที่ไม่ได้มีการใช้โทรศัพท์มือถือแบบ Smartphone ในขณะที่ประชาชนที่มีการใช้งานอินเทอร์เน็ตผ่านคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะมีโอกาสในการยอมรับและใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์มากกว่าผู้ที่ไม่ได้มีการใช้งานด้วยอุปกรณ์ดังกล่าวมาด้วย

สรุปและอภิปรายผล

เมื่อพิจารณาผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ในสังคมไทย ประกอบด้วย ปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และภาคที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานของบุคคลในการที่จะยอมรับและใช้งานเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาตามแนวคิดของการยอมรับเทคโนโลยี ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยี คือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ยอมรับ (Receiver Variables) ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ซึ่งพบว่า ระดับการศึกษาจะแปรผันตามการยอมรับเทคโนโลยี ส่วนอายุจะแปรผันผกผันกับการยอมรับเทคโนโลยี ปัจจัยด้านระบบสังคม (Social System Variables) ได้แก่ สภาพทางเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และภูมิศาสตร์ โดยกล่าวว่า สภาพทางเศรษฐกิจจะมีผลต่อการยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่ต่างกัน และสถาบันที่เกี่ยวข้องกับสังคมเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับหรือไม่ยอมรับเทคโนโลยี อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่อง ใครเป็นใครบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ (ปิยวัฒน์ เกตุวงศา และ ศุทธิดา ชนวนวัน : 2557) ความหลากหลายทางคุณลักษณะและพฤติกรรม โดยผลการศึกษาพบว่า เมื่อพิจารณาถึงเขตที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเขตภาคกลางเป็นกลุ่มที่มีการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มากกว่าพื้นที่อื่น ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สภาพพื้นที่มีผลต่อการยอมรับและการใช้งาน นอกจากนี้ตัวแปรอายุสอดคล้องกับแนวคิดการจัดแบ่งกลุ่มคนตามเจเนอเรชันที่สามารถจำแนกบุคคล ตามกลุ่มอายุได้ 4 กลุ่ม กล่าวคือ บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 17 ปี ซึ่งเป็นคนกลุ่มคนเจเนอเรชันแซด (Gen-Z) มีสัดส่วนการใช้งานที่สูงที่สุด และสัดส่วนการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์จะลดลงเมื่ออายุเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มคน Gen-Z เป็นเด็กรุ่นใหม่ ที่เกิดมาพร้อมกับเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีการดำเนินชีวิตในสังคมแบบ Digital มีการติดต่อสื่อสารไร้สาย ทำให้มีความคุ้นเคยกับเทคโนโลยี

เป็นอย่างดี จึงมีการยอมรับและใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ในระดับที่มาก รองลงมา คือ กลุ่มคนเจนเอเรชั่นวาย (Gen-Y) อายุ 17 - 35 ปี ซึ่งคนกลุ่มนี้เติบโตมาในยุคที่มีเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง มีความสามารถในการทำงานที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีและการติดต่อสื่อสาร ขอบงานด้านไอที ทำให้มีความรู้ความสามารถที่จะเรียนรู้และใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้เป็นอย่างดี ถัดมาคือ กลุ่มคน เจเนอเรชั่นเอ็กซ์ คือ กลุ่มคนอายุ 36 - 50 ปี เป็นกลุ่มคนที่เติบโตมาพร้อมกับยุคที่โลกมั่งคั่งแล้ว มีการใช้ชีวิตอย่างสุขสบาย เติบโตมากับการพัฒนาของวิดีโอเกม คอมพิวเตอร์ มีการใช้ทีวีจอขาวดำ ปัจจุบันเป็นคนวัยทำงานจึงสามารถที่จะเรียนรู้เทคโนโลยีได้ และกลุ่มสุดท้ายคือ Baby Boomer Generation หรือ Gen-B เป็นคนที่เกิดในช่วง พ.ศ. 2489 - 2507 โดยมีอายุ 51 ปีขึ้นไป ปัจจุบันเป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่จะเข้าถึงเทคโนโลยีได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากคนกลุ่มนี้มีลักษณะเป็นพวกอนุรักษ์นิยมไม่ค่อยมีประสบการณ์ในการใช้งาน ทำให้มีการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ ในสัดส่วนที่น้อยที่สุด และยังสอดคล้องกับการวิเคราะห์บทความวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) พบว่า อายุและสถานภาพสมรสมีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นอย่างมาก เนื่องจากผู้ใช้ที่มีอายุมากมักจะเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว ซึ่งตรงข้ามกับบุคคลที่มีอายุน้อยที่มีการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวมากกว่า นอกจากนี้ปัจจัยด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ประกอบด้วย การเคยใช้คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ การเคยใช้ Tablet และการเคยใช้บริการ data internet ผ่านโทรศัพท์มือถือ มีผลต่อการยอมรับและใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ด้วย ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้บ่งบอกว่าคุณคน มีประสบการณ์การใช้งาน ทำให้มีทักษะและสามารถใช้งานเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้ ทั้งนี้เนื่องจากการที่บุคคลจะใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ ผู้ใช้จำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะช่วยให้มีการเข้าถึงบริการได้ง่ายและใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ

ในขณะที่เดียวกันพฤติกรรมในการใช้เทคโนโลยีถือเป็นกลไกหลักที่นำไปสู่การยอมรับและใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า พฤติกรรมด้านเวลา ได้แก่ ความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ต ระยะเวลาการใช้อินเทอร์เน็ตต่อวัน ช่วงเวลาที่เข้าใช้อินเทอร์เน็ต สถานที่ที่ใช้งาน รวมถึงช่องทางในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต มีผลต่อการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และความพึงพอใจของกลุ่มคนผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้สูงอายุที่มีพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์แตกต่างกัน จะมีความพึงพอใจ

ในการ ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์แตกต่างกัน โดยปัจจัยที่มีผลคือ ปัจจัยด้านช่องทางการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ปัจจัยด้านสถานที่ที่ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ปัจจัยด้านความบ่อยในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ปัจจัยด้านระยะเวลาในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ และปัจจัยด้านช่วงเวลาในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ และนอกจากนี้พบว่า ความพึงพอใจในการใช้งานของผู้สูงอายุจะมีแตกต่างกัน ถ้ามีช่องทางที่ใช้งานได้ง่าย มีสถานที่ที่ใช้ที่สะดวก สามารถใช้บริการได้ตามต้องการ และสามารถเลือกใช้บริการช่วงเวลาใดก็ได้ และจากผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ครั้งนี้ มีประเด็นที่น่าสนใจคือนอกจากประชาชนจะสามารถใช้งานอินเทอร์เน็ตได้จากที่บ้านหรือที่พำนักอาศัยแล้ว ประชาชนสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตจากสถานที่ต่างๆ ได้โดยผ่านโทรศัพท์มือถือคอมพิวเตอร์พกพา เช่น Notebook Tablet และด้านช่องทางที่ใช้งาน พบว่า ประชาชนมีการใช้โทรศัพท์มือถือแบบ Smartphone มีการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตมากกว่าผู้ที่ไม่ได้ใช้งาน 3 เท่า แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมของคนในยุคปัจจุบันมีการใช้โทรศัพท์มือถือแบบ Smart Phone เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตจำนวนมาก สะท้อนได้ว่า เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตสามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างทั่วถึงโดยผ่านอุปกรณ์พกพาโทรศัพท์มือถือ Smartphone ในขณะที่การใช้คอมพิวเตอร์ ตั้งโต๊ะก็ยังมีบทบาทต่อการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตเนื่องจากเป็นเทคโนโลยีที่มีการใช้งานมานานและมีใช้งานทั่วไป

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

จากผลการศึกษาวิจัยที่มีผลต่อการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ในสังคมไทยทำให้ทราบถึงภาพรวมของการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของสังคมไทยในปัจจุบัน ทราบถึงปัจจัยต่างๆ ที่ส่งเสริมให้บุคคลให้เกิดการยอมรับและใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งผลที่ได้จะทำให้เราได้เรียนรู้และเข้าใจพฤติกรรมของบุคคล ในระดับต่างๆและในพื้นที่ต่างๆ เพื่อที่จะนำไปใช้วางแผนและบริหารการจัดการการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งในระดับบุคคลและประเทศโดยเฉพาะการนำพาประเทศไปสู่สังคมแบบดิจิทัลที่มีการติดต่อสื่อสารแบบไร้พรมแดน รวมถึงการเรียนรู้เพื่อป้องกันภัยคุกคามที่อาจเกิดจากการใช้สื่อดังกล่าว ดังนั้นผู้วิจัย จึงขอเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ ตามประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ภาพรวมของการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในสังคมไทย สำหรับปัจจัยด้านประชากร พบว่า มีการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ ทุกระดับการศึกษา ทุกวัย ทั่วทุกภูมิภาคในประเทศ และโดยเฉพาะผู้ที่มีสถานภาพโสดและสมรส ซึ่งสะท้อนให้

เห็นว่า เครือข่ายสังคมออนไลน์มีการแพร่กระจายไปสู่ทุกคนและทุกพื้นที่ ในสังคมไทย ดังนั้นในการที่จะใช้ประโยชน์จากเครือข่ายสังคมออนไลน์ในด้านต่างๆทั้งใช้เป็นสื่อกลางในเผยแพร่ หรือโฆษณาใดเพื่อให้เข้าถึงประชาชน ต้องคำนึงถึงความสามารถในการรับสารของประชาชนในฐานะผู้รับสารด้วย กล่าวคือ ควรที่จะระมัดระวังเรื่องผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้น เนื่องจากผู้ใช้งานมีความหลากหลายทางด้านคุณวุฒิและวัยวุฒิ รวมถึงควรมีมาตรการหรือแนวทางที่จะคุ้มครองประชาชนโดยต้องมีความรัดกุมและครอบคลุมทุกคนในสังคมที่อาจได้รับผลกระทบจากการใช้งาน ทั้งนี้เป็นหน้าที่ของภาครัฐที่ต้องหามาตรการมาใช้เพื่อดูแลประชาชน โดยในปัจจุบันเริ่มมีการดำเนินการในเรื่องของสิทธิส่วนบุคคลแล้ว แต่ยังไม่ครอบคลุมอีกหลายด้านในการที่จะสร้างความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนให้รอดพ้นจากภัยคุกคามที่แฝงตัวมากับการใช้งาน เนื่องจาก ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และความยั้งคิดของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน

2. ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ความรู้ความสามารถในการใช้งานเกิดขึ้นจากประสบการณ์ใช้งานเทคโนโลยีต่างๆ โดยเฉพาะโทรศัพท์มือถือ Smart Phone ด้วยคุณสมบัติที่พกพาสะดวกและสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ง่ายและรวดเร็ว การมีประสบการณ์ใช้งานอินเทอร์เน็ตจะนำพาบุคคลไปสู่การยอมรับการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้ง่าย โดยปัจจุบันโทรศัพท์มือถือ Smart Phone มีใช้ทั่วไปในทุกกลุ่มอายุและทุกสังคม ซึ่งความสามารถในการคิด วิเคราะห์ และแยกแยะในการรับสารของบุคคลมีความแตกต่างกันด้วยพื้นฐานของบุคคลไม่เท่ากัน ดังนั้นคนในสังคมควรช่วยกันดูแลกันและกัน ตลอดจนการทำหน้าที่เสมือนตำรวจเฝ้าในการให้ความร่วมมือกับภาครัฐในการให้เบาะแสเมื่อพบสิ่งผิดปกติในโลกของสังคมออนไลน์ เพื่อป้องกันภัยคุกคามต่างๆ ที่มักแฝงตัวมากับสังคมออนไลน์ และเนื่องจากปัจจุบันภาครัฐได้ออกพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคที่ใช้งานเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่หมายรวมถึงการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อช่วยคุ้มครองผู้บริโภคแล้ว จึงเป็นหน้าที่ของประชาชนที่ต้องดูแลตนเองในการรักษาความปลอดภัยในการใช้งาน รวมถึงช่วยกันดูแลทุกคนในสังคมเพื่อป้องกันภัยคุกคามที่แฝงมาจากการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาต่างๆ ขึ้นในสังคมด้วย

3. ด้านพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยี เมื่อพิจารณารายละเอียดของการใช้งาน พบว่า ตัวแปร ด้านเวลาที่มีผลต่อการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ ทั้งด้านความถี่ในการใช้งาน และระยะเวลาในการใช้งานต่อ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ประชาชนในสังคมไทยมีความผูกพันกับการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นอย่างมาก กล่าวคือ มีการใช้งานตลอดทั้งวันไม่ว่าอยู่สถานที่ใดก็สามารถเข้าใช้งานผ่านโทรศัพท์มือถือหรือคอมพิวเตอร์พกพา เช่น Notebook Tablet ได้ นอกจากนี้พบว่า ประชาชนที่มีการใช้โทรศัพท์มือถือแบบ Smart Phone ในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตจะมีการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์มากกว่าผู้ที่ไม่ได้ใช้งานถึง 3 เท่า ซึ่งทั้ง 2 ปัจจัยนี้บ่งบอกว่า โทรศัพท์มือถือแบบ Smart Phone เป็นอุปกรณ์สื่อสารที่สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมของคนในยุคนี้ที่ใช้ Smart Phone เป็นอุปกรณ์เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตกันมากที่สุด ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะผลที่ได้สามารถนำไปอธิบายคำว่า สังคมก้มหน้า ที่ส่งผลให้ผู้คนในสังคมขาดการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน นับเป็นปัญหาที่สังคมควรร่วมกันหาทางออก โดยเริ่มจากครอบครัวที่ต้องมีการดูแลกันและกัน ตลอดจนการให้ความสำคัญกับบุคคลรอบข้างมากกว่าการจจจจอยู่กัอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี เพื่อให้สังคมกลับมาสู่ปกติ คือมีการพูดคุยแบบเผชิญหน้ามากกว่าการสื่อสารกันผ่านสังคมออนไลน์

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยที่มีผลต่อการยอมรับและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ในสังคมไทยเป็นการศึกษาเชิงปริมาณ ที่ใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากการโครงการสำรวจการมีเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2558 ที่ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ทำให้ข้อมูลที่ได้นำมาศึกษามีข้อจำกัดทั้งเรื่องตัวแปรที่เกี่ยวข้องที่ยังไม่ได้นำมาศึกษา เช่น ความสามารถในการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของแต่ละพื้นที่ เพื่อให้มีการรองรับการใช้งานที่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น ดังนั้นในศึกษาครั้งต่อไปจึงควรมีการศึกษาประเด็นดังกล่าวเพิ่มเติม เพื่อได้รับรู้ถึงปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ชัดเจนในทุกๆ ด้าน ตลอดจนสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาประเทศเข้าสู่ Thailand 4.0 ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กันตพล บันทดทอง. (2557). พฤติกรรมการยอมรับใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และความพึงพอใจของคนของกลุ่มคนผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณีเทคโนโลยีมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- นภัสกร กรวยสวัสดิ์. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์. วารสารสารสนเทศศาสตร์. 28(3): 81-88. สืบค้นเมื่อ 8 กุมภาพันธ์ 2559, จาก www.tci-thaijo.org/index.php/jiskku/article/view/6226
- บุษรา ประกอบธรรม. (2554). การศึกษาการยอมรับเครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษา: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ. วารสารสุทธิปริทัศน์. 27(81): 93-108.
- ปิยวัฒน์ เกตุวงศา และ ศุทธิดา ชวนวัน. (2557). ใครเป็นใครบนเครือข่ายสังคมออนไลน์: ความหลากหลายทางคุณลักษณะและพฤติกรรม. ในประชากรและสังคม 2558: ความหลากหลายทางประชากรและสังคมในประเทศไทย ณ ปี 2558 (หน้า 15-28): นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พุดธวัช แก้วเกต. (2556). เครือข่ายสังคมออนไลน์. เครือข่ายสังคมออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 4 มกราคม 2559, จาก <http://phutthawan.blogspot.com>
- ทีมเศรษฐกิจ. (2558, 19 มกราคม). สแกนเจเนอเรชั่นคนไทย พลังสำคัญผลักดันเศรษฐกิจดิจิทัล. ไทยรัฐ. สืบค้นเมื่อ 16 ธันวาคม 2559, จาก www.thairath.co.th/content/475518
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2558). บทสรุปผู้บริหารมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือนพ.ศ. 2558. สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2559, จาก http://www.nso.go.th/sites/2014/DocLib13/ด้านICT/เทคโนโลยีในครัวเรือน/มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน_2558/6. รายงานฉบับสมบูรณ์
- V. Venkatesh, M. Morris, and G. B. Davis. D. Davis (2003, September). User acceptance of information technology: Toward a unified view, MIS Quarterly. 3(27): 425-478. Retrieved December 20, 2015, from http://www.jstor.org/stable/30036540?seq=1#page_scan_tab_contents
- สิงหะ ฉวีสุข และสุนันทา วงศ์จตุรภัทร. (2555, มกราคม-มิถุนายน). ทฤษฎีการยอมรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ. วารสารเทคโนโลยีสารสนเทศลาดกระบัง. สืบค้นเมื่อ 8 กุมภาพันธ์ 2559, จาก www.it.kmitl.ac.th/~journal/index.php/main_journal/article/download/2/4
- อรุณรัตน์ ศรีชูศิลป์. (2554). ศึกษาพฤติกรรมการยอมรับใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยของรัฐ. สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.